

Lovske najemne pogodbe.

Vladni tajnik dr. Fran Ogrin.

I. Pravni značaj.

Glede pravnega značaja lovsko-zakupnih pogodb in glede porabe lovskih zakupnin vladajo ne samo precej nejasni pojmi, ampak tudi različna praksa. Zakupne pogodbe glede občinskih lovov so najprej pogodbe sploh, za katere veljajo tudi določbe obč. drž. zakonika. Zato se lovske pravice tudi podedujejo. Vendar pa veljajo glede pridobitve, izvrševanja in izgube te lovske pravice še posebni lovski zakoni in predpisi iz javnega prava.

Iz tega izhaja:

A) Lovsko-zakupnih pogodb ne sme nikdo samovoljno kršiti ali omejevati, kolikor tega ne dopuščajo posebni (lovski zakoni), torej ne eden obeh kontrahentov (občina ali zakupnik) in ne upravna oblast. Ako se je lovska zakupna pogodba pravo-veljavno sklenila, t. j. potom javne dražbe, ki jo vodi v imenu občine (§ 1 in 2 min. nar. z dne 15./12. 1852 drž. zak. št. 257) okr. upravna oblast, ali potom izvendražbenega podaljšanja, katero izreče ista oblast v zmislu zakona z dne 27./9. dež. zak. št. 27 in § 10 prej omejene min. naredbe, ne more nihče izpodbijati veljavnosti te pogodbe, niti pogodbenika, niti nadrejena upravna oblast, še manj pa posamezni posestniki. Ti bi imeli v najboljšem slučaju pravico do povračila (regres) ev. škode po občini ozir. javni upravi.

Pred vsem gre za višino lovskih zakupnin radi fluktuiranja denarne vrednosti.

Zakupnine obč. lovov, oddanih pred leti, so v primeri z zakupninami lovov, oddanih n. pr. leta 1919., malenkostne. Na drugi strani pa bi vrgli lovi, izdražbani lansko leto, po nekaj letih le desetino dosedanje zakupnine ozir. niti te ne. N. pr.: Lov občine Stara cerkev je na dražbi leta 1919. donesel 7700 K, lov občine Ribnica (kočevski upravni okraj) pa se je leta 1920. zdražil celo za 15.160 K letno. Prejšnja zakupnina je znašala v prvem slučaju 1020 K, v drugem 1200 K. Po letih, ko bo valuta

zopet urejena, tudi ta lova ne bodeta več vredna, kakor v predvojnem času.

Zahteve občin torej, da bi se njihov lov oddal na novo na dražbi in sicer še pred potekom zakupne dobe iz razloga, da bi donesla nova dražba občini veliko večjo vsoto, kakor znaša stara zakupnina, je a limine zavrnuti. Ravnotako se ne bo mogel znebiti lovski zakupnik, ki je zdražil lov v času valutarne depresije dotični lov za neprimerno visoko ceno, drage zakupnine po letih, ko bodo sicer cene vsem predmetom padle. Ne da se tudi izvajati nobena pravna obveznost niti za delno znižanje, niti za delno povišanje lovske zakupnine vsled spremenjene denarne vrednosti.

Več občin je zahtevalo razveljavljenje lovskih zakupnih pogodb, podaljšanih izvendražbenim potom, češ na dražbi bi lov donesel danes veliko več. Takim zahtevam ne more nobena pravna oblast ustreči, tudi ne s stališča, da se mora prodaja javnega blaga vršiti redno dražbenim potom. Zato je pravno pogrešen odlok ministrstva za šume in rude, s katerim se je izreklo, da mora iti lov občine Vel. L. na dražbo, četudi se je bilo svoj čas izvendražbenim potom pravomočno odobrilo podaljšanje te lovske najemne pogodbe in še ni zakupna doba potekla. Proti podaljšanju te lovske zakupne pogodbe se je namreč in sicer že po preteku splošne prizivne dobe pritožilo le nekaj posestnikov.

Ako bi delali nasprotno, bi prekršili kontinuiteto pravnega reda.

B) Da ni lovska zakupna pogodba samo zasebno-pravnega značaja, razvidimo iz tega: S tem, da je kdo ponudil najvišjo vsoto za občinski lov in se je ta ponudek vpisal v dražbeni zapisnik (torej vzel na znanje), dotičnik še ni postal pravnoveljavni zakupnik, ker mora vsako lovsko družbo v zmislu § 4 min. naredbe z dne 15./12. 1852 drž. zak. št. 257 upravna oblast še posebej odobriti. To odobritev bi bilo odreči, ako se zakupniku radi izključevalnih vzrokov v zmislu § 8 zakona z dne 17./4. 1884 drž. zak. št. 9 ne bi mogla izdati lovska karta ozir. glasom § 17 orožnega patenta orožni list (splošna nezanesljivost). Tudi govori § 3 že večkrat cit. min. naredbe o pomislekih (sumu) sploh. Ta zakonova določba bi se dala uporabiti proti znanim uničevalcem divjačine.

Drugega namena pridržek uradne odobritve lovske zakupne pogodbe ne more imeti. Torej je smatrati, da zadobi najvišji ponudnik iz dražbe zasebno pravo, lovsko pravico šele s to odobritvijo.

Vprašanje nastane, kako je ravnati, ako nastane v osebi lovskega zakupnika kak gori omenjeni izključevalni vzrok med zakupno dobo. Na prvi hip bi bilo misliti, da je zakupno pogodbo razveljaviti. Temu pa ni tako. Saj pravica tudi ne ugasne, ako zakupnik umre, ampak pride le na dediče. Vrhtega je posledica določnih izključevalnih vzrokov (mladoletnost, kazen radi dotičnih kaznjivih dejanj) le časovno omejena. Po preteku te dobe ne more nihče braniti zakupniku, da lovsko pravico zopet osebno izvršuje. Tako pridemo do zaključka: Ako nastopi med zakupno dobo izključevalen vzrok v zmislu gori omenjenih zakonskih določeb, tedaj zakupnik lova ne izgubi lovske pravice, le osebno je ne more izvrševati. Sme pa dati lov z oblastveno odobritvijo v podnajem (za ves čas zakupne dobe ali tudi za krajši čas) odnosno more zahtevati, da izvede oblast na njegov račun in nevarnost primeren odstrel divjačine, ki se je preveč razmnožila.

Da mora tudi tak lovski zakupnik redno plačevati lovsko zakupnino in da je odgovoren za škodo po divjačini, je jasno, ako morda oblastveno odobrena podzakupna pogodba ne določa kaj drugega.

II. Poraba lovskih zakupnin.

§ 8 lovskega patenta iz leta 1849. in § 11 omenjene min. naredbe imata določbo, da je lovsko zakupnino razdeljevati med zemljiške posestnike po razmerju njih zemljišča. Ali so vsi posestniki deležni tega denarja? Odgovor: Ne! Oni posestnik, koga zemljišča tvorijo v zmislu ministrskega ukaza z dne 31./7. 1849 drž. zak. št. 342 zemljiško celoto, pa nima nobenih parcel izven tega kompleksa, na katerem obstoja pravica do lastnega lova, nima nobene pravice do zakupnine za občinski lov.

Zakupnina pa se ne deli v vseh občinah med posestnike, ampak v nekaterih se porablja za splošne občinske potrebe, ne da bi se v tem slučaju redno postavljala v občinski proračun (med dohodke). Občina pa v to ni upravičena, kajti sklep ob-

činskega odbora ali pa tudi vladna odobritev obč. proračuna, v katerega je postavljena lovska zakupnina med splošne obč. dohodke, ne more spremeniti zakonove določbe, da gre lovska zakupnina posestnikom.

Proti takemu obč. sklepu, ki mora biti itak 14 dni na občinski deski vsakemu na vpogled, se torej lahko pritoži vsak posestnik. Ako je bil dotični sklep obč. odbora pravilno objavljen in se v predpisanem roku 14 dni ni nihče proti temu pritožil, je smatrati, da se posestniki strinjajo s tem, da se porabi lovska zakupnina za splošne občinske potrebe.

Če pa zadevni sklep obč. odbora ni bil pravilno objavljen, morejo zahtevati posestniki še tudi za nazaj razdelitev lovskih zakupnin med nje, ako tudi bi bila deželna vlada odobrila dotične občinske proračune. Pri delitvi pride, zlasti na manjše posestnike samo nekaj kronic, ki bi se dale porabiti na drug način kakor v gostilni in podobno.

Umestno bi bilo torej:

- a) da se določba o delitvi lovskih zakupov med posestnike potom zakona odpravi in
- b) da se te zakupnine uporabljajo za splošne obč. potrebe ali pa naklonijo posebnim (humanitarnim) namenom. Zlasti bi bile lovske zakupnine — vsaj delno — porabiti pri zbiranju sklada za postavitev okrajnih ubožnic (v vsakem sodnem okraju). V ta namen naj bi se ustanovilo za vsak sodni okraj posebno društvo, ki bi zbiralo prispevke. Naša ubožna preskrba je namreč taka, da se moramo sramovati. Starčki in starke visokih let, slabi in nabogljeni, morajo hoditi v večina občinah od hiše do hiše, da dobijo košček kruha ali mrvico gorke jedi. Vsak jih gleda po strani in mnogi še psuje. Spijo v hlevih in na skednjih, kjer jih tudi dostikrat zaloti smrt in reši nadaljne bede.

Tem neznosnim socijalnim, da barbarskim razmeram moramo napraviti čim preje konec. Za to bi se dale porabiti tudi lovske zakupnine, ki so zlasti danes visoke. Potrebne pa so nujne odredbe.

 (med dohodke). Občina pa v to ni upravičena, kajti sklep ob-